

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Факультет міжнародних відносин,
політології та соціології
Кафедра політології

ПОЛІТИЧНА ЛІМОЛОГІЯ

Ступінь вищої освіти	перший (бакалаврський)
Освітньо-професійна програма:	052 «Політологія»
Обсяг	Кількість кредитів: 4 (120 годин)
Мова викладання:	українська
Рік навчання:	2 (другий)
Семестр:	4 (четвертий)
Дні, час, місце	За розкладом занять: Платформа Zoom, підключитися: https://us04web.zoom.us/j/72119011904?pwd=AdFUmEPkzuevH3WxNgwZlMgmAE1bv6.1 Идентификатор конференції: 721 1901 1904 Код доступа: 5E86w2
Викладач	Коч Світлана Вадимівна - д. політ. н., професор кафедри політології
Контактний телефон	067 486 2096
E-mail	svetlana.v.koch@gmail.com
Кафедра	політології
Консультації	За розкладом консультацій викладачів кафедри; У дні проведення практичних, лекційних занять; Онлайн-консультації. Платформа zoom.
Комунікація	Здійснюється через очні зустрічі, месенджери та електронну пошту

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Місце дисципліни в освітній програмі: Дисципліна включена до переліку вибіркових освітніх компонентів (ВК 1.3.) освітньо-професійної програми (ОПП) для *першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 052 – «Політологія»*. Код дисципліни в ОПП «Політологія». **Пререквізити:** Світова політика Нового та Новітнього часу; Теорія влади; Політична географія; Територіальна політика ЄС. **Постреквізити:** Вибірчі технології та електоральна географія; Державне управління та місцеве самоврядування; Політика національної безпеки та демократичний контроль; Геополітика; Міжнародно-правові аспекти державності.

Предмет вивчення дисципліни: є політичні простори та кордони в умовах динаміки політичних систем та взаємодій акторів з приводу розмежування сфер політичного контролю та панування. Навчальна дисципліна зосереджує увагу на просторових характеристиках політичного процесу, зосереджує увагу на феномені кордону та закономірностях трансформації поглядів на кордон в аналізі політичних процесів. Кордони та гібридні простори біля кордону представлені як самостійний предмет дослідження та управління.

Мета: дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти комплексного уявлення про політичний простір та його межі, про кордон як елемент культури та результат політичної дії, а також опанування студентами теоретико-методологічних основ лімології як науки що сполучає системну логіку еволюції політичних просторів та структурно-функціональну логіку конструювання соціально-політичних систем.

Завдання дисципліни: є формування у здобувачів вищої освіти здатності: 1) визначати міждисциплінарний зв'язок в процесі пізнання логіки розвитку соціально-політичних систем між: історією міжнародних відносин, соціальною, політичною та електоральною географією, теорією міжнародних відносин та всесвітньою історією, міграціологією, геополітикою, лімологією; 2) визначити місце політичної лімології в системі політичних наук; 3) надавати науковий аналіз, оцінки та прогнозування динаміки сучасних явищ та процесів в міжнародно-політичному просторі; 4) визначати особливості встановлення та функціонування політичних кордонів; 5) визначення критеріїв класифікації міжнародних кордонів за сукупністю ознак (структури, походження, функції); 6) компаративний аналіз особливостей формування і морфології державної території країн різних регіонів (політико-географічне положення країн; регіонів і центрів, периферій, класифікація країн); 7) визначити правила делімітації, демаркації, редемаркації кордонів; 8) визначити характер та причини прикордонних спорів; 9) класифікувати історичні та сучасні типи залежності територіально-політичних утворень; 10) визначити критерії розвитку прикордонних просторів в умовах глобалізації; 11) надавати системну характеристику несистемним політичним просторам: лімітрофам, прикордонням, буферним просторам, прикордонням, транскордонням; 12) визначення концептуального наповнення понять «територіальна політики», «просторове управління», «політико-територіальне управління», «управління кордонами» та інші; 13) застосовувати методологію лімологічних досліджень до аналізу стану та динаміки розвитку територіально-політичних утворень, регіональних і макрорегіональних відносин; 14) аналізувати практики управління кордонами та прикордонням, визначити діючі режими кордонів; 15) застосовувати навички лімологічного аналізу в процесі транскордонного управління (транскордонне планування, послуги, регіональний маркетинг).

Очікувані результати: **РН01.** Розуміти предметну область, етичні та правові засади професійної діяльності; **РН03.** Вміти критично мислити у сфері професійної діяльності; **РН07.** Розуміти історію, закономірності та етапи розвитку політичної лімології; **РН08.** Вміти використовувати категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки; **РН09.** Вміти застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки; **РН10.** Вміти описувати, пояснювати й

оцінювати політичні процеси та явища у історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах; **PH11.** Застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії, політичної методології, порівняльної та прикладної політології, міжнародних та глобальних студій у фаховій діяльності; **PH12.** Вміти аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у контекстах їх функціонування; **PH14.** Застосовувати теорії та методи прикладної політології, політичних комунікацій, спеціальних політологічних дисциплін у професійній діяльності.

У результаті вивчення дисципліни здобувач вищої освіти повинен **знати**: предметне поле лімологічних досліджень, історію концептуалізації понять «кордон», «прикордоння», «транскордоння», «буферний простір», «лімітроф», «прикордонний ландшафт», «політичний простір» та інші.; історію досліджень лінійних та проторових кордонів; типологію кордонів за походженням, функціональним значенням, правовим статусом; основи просторової політики (знати чинники що впливають на процес конструювання регіонів та регіональних систем; знати конфігурацію, походження, історію, функції кордонів; типи територіально-політичних систем); принципи територіальної організації суспільства, державного устрою і закономірності регіональної політики; особливості балансу політичних акторів в політичному просторі та в територіально-політичному просторі; особливості територіальних політик (регіональне управління, транскордонні форми взаємодії, інтеграційні програми розвитку та інше) та практик територіального управління окремих держав та інтеграційних систем. Слухачі курсу мають **вміти**: розв'язувати завдання в сфері політології та застосовувати теорії і методи лімологічних досліджень та аналізу в експертно-аналітичній, політико-організаційній, консультаційній, викладацькій і громадській сфері професійної діяльності; обирати та визначати методологію лімологічного аналізу виходячи з типу теорії; використовувати методологію лімологічного аналізу як аналітичний інструмент для розуміння соціальних, культурних, політичних та економічних проблем прикордонних регіонів та транскордонного співробітництва; застосовувати теоретичні знання про політичний простір та способи його розмежування, про специфіку культурних ландшафтів в межах гібридних просторів порубіжжя для виявлення типових та унікальних соціально-політичних проблем в прикордонних та транскордонних регіонах світу; робити порівняльний аналіз формування і морфології державної території країн різних регіонів; класифікувати міжнародні кордони за сукупністю ознак; знаходити, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел; працювати в команді; спілкуватися з представниками професійних груп різного рівня; забезпечувати репрезентативність виконуваних досліджень;

ОПИС КУРСУ

Форми навчання:	1) лекційні заняття (20 год.); 2) практичні заняття (20 год.); 3) організована самостійна робота студентів (80 годин). Самостійна робота включає: [1] – підготовку до практичних занять; [2] – опрацювання лекційного матеріалу; складання тематичного тезаурусу; [3] – самостійне опрацювання літератури та джерел; підготовка конспекту за питаннями самостійної роботи; [4] – виконання індивідуального навчально-дослідного завдання (підготовка доповіді; реферату; презентації). 4) індивідуальні консультації.
Методи навчання	словесний та наочний (публічні доповіді та демонстрація презентацій); практичний (виконання практичних завдань; робота із веб-сайтами організацій; підготовка і здійснення доповідей перед аудиторією; опрацювання матеріалу шляхом підготовки презентації; тестові вправи); 3) інтерактивний (колективне та індивідуальне опрацювання завдань під час лекційних, практичних занять з використанням дискурсивних практик, виконання ІНДЗ, презентація ІНДЗ та інших результатів сам. роботи).

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1 Теоретичні та методологічні основи курсу «політичної лімології».

ТЕМА 1. Лімологія як наукова дисципліна. Предмет та об'єкт дослідження в «політичній лімології». Трансформація предмету дослідження. Предмет і задачі курсу. Феномен кордону. Кордони в історії, культурі, політиці. Лімологічний підхід в соціальній антропології. Поняття «лімологічного стану». Концепція соціального «переходу» А. Геннепа. Кордони як феномен політичних систем. Політична лімологія в системі соціально-політичних наук. Зв'язок між простором та політикою. Дослідження кордонів та контактних просторів. Категоріальний апарат. Співвідношення понять «border», «borderland», «boundary», «frontier», «прикордонний», «кордонний», «транскордонний». Етапи розвитку лімологічних досліджень. Методологія політичної лімології. Традиційні підходи в політичній лімології: історико-картографічний, класифікаційний, функціональний, географічний та політологічний. Позитивістський підхід. Територіальні ідеології. Постмодерністські підходи: світосистемний; геополітичний, уявний, соціально-поведінковий. Сучасний період розвитку лімологічних досліджень.

ТЕМА 2. Політичні простори та кордони: типологія та підходи до класифікації. Типи та функції кордонів та їх правові режими. Офіційні державні кордони та принципи їх встановлення. Делімітація, демаркація, редемаркація. Незвичайні державні кордони.

ТЕМА 3. Теорії просторових кордонів. «просторовий поворот» в науці. Теорія фронтиру. Політико-географічний зміст фронтиру. Зовнішні та внутрішні фронтири. Фронтир, як прикордоння. Зональні кордони. Фронтири та лімітрофи. Історичні та політичні фронтири. Фронтирні дослідження в Американській історіографії. Фронтир в американській історії та політиці. Критика фронтирної теорії. Фронтирні дослідження в Європейській історіографії. Концепт польських «кресів». Поняття німецьких «маршів»

ТЕМА 4. Фронтири в сучасних політичних проектах та просторових стратегіях розвитку. (Інтеграційні системи, сучасні імперії та пості-імперії, Практики «розширення політичного простору»). Теорії колонізації: о-своєння и при-своєння (розширення). О-своєння простору в практиках імперій рабовласницького та феодального періодів. Теорії внутрішньої колонізації. Фронтир як інструмент імперського розширення. Експансіонізм та просторова політика. Доктрини розширення та інтеграції. Доктрина «вакууму сили», «вакууму демократії», «демократичного транзиту», «розширення НАТО», «розширення ЄС» та інші. Національні практики розширення політичного простору. Сучасні імперії та пості-імперії. Феномени національних «світів» та «союзів»

ТЕМА 5. Несистемні політичні простори: лімітрофи, прикордоння, буферні простори, прикордоння, транскордоння. Соціальні феномени гібридних просторів

Теорії цивілізаційного розвитку. Цивілізації та імперії як засіб усвідомлення культурно-політичної системи. Концепт «лімітрофної держави». Буферні простори в цивілізаційному («східноєвропейський міжімперський трикутник», «голубий банан Західної Європи») та правовому аспектах. Типові ознаки прикордоння та транскордоння. Транскордонні системи ХХ ст. Транскордонна політика. Єврорегіон, Єврорайон, Регіон – як політичні суб'єкти політики територіального розвитку. Політична поведінка в форматі електоральної географії. Уявні та фантомні простори. Методологія критичної геополітики. Територіальна ідентичність в прикордонних та транскордонних системах. Типологія ідентифікаційних стратегій локальних груп. Гібридна ідентичність як форма адаптаційної поведінки. Переваги транскордонних систем в умовах прикордонних спорів. Діаспори катаклізми. Прикордонна політика, прикордонний режим. Прикордонна безпека.

Змістовий модуль 2. Політичні простори:

інституалізація соціально-політичних систем та функціональні моделі

ТЕМА 6. Територіально-політичні утворення. Етапи формування політичної карти світу. Території та кордони в історії. Еволюція принципів просторової організації людства. Етапи формування політичної карти світу. Поняття «політико-територіального

утворення» як одиниці політико-географічного простору. Типи політико-територіальних утворень (держави, залежні території, спірні території та території Антарктики). Колоніальні імперії: територіальна система центр-периферійних відносин. Колонії, заморські території, мандатні території, підопічні території, протекторати, домініони, васалітети, кондомініуми в еволюції політичної карти світу. Сучасні спірні території та їх статус. Статус Антарктиди і Антарктики. Національний суверенітет та політичне самовизначення як підґрунтя до формування політико-територіальних просторів. Територіальне кліважування та сучасний процес реструктуризації просторових систем. Динаміка розвитку політичної карти світу. Наукові оцінки та прогнози.

ТЕМА 7. Територія та кордони в міжнародному праві. Ієрархії соціально-політичних просторових комплексів: інституаулізація територій та кордонів. Регіоналізація світу: історія та критерії виокремлення регіонів. Типологія та особливості «руху» регіональних кордонів. Поняття «регіон», «субрегіон», «макрорегіон», «адміністративний регіон», «вільна економічна зона». Політичні блоки. Економічні союзи. Змішані блоки. Основи територіальної організації суспільства. Поняття територіально-політичної системи (ТПС). Ранги ТПС. Поняття про «фактичні» та «юридичні» територіально-політичні системи. Поняття «місцезорвиток» політичної системи. Ієрархія просторових комплексів. Мультинаціональні функціональні утворення: політико-географічний контекст.

ТЕМА 8. Держави та державні території. Політико-правова та інституційна характеристика. Встановлення кордонів. Прикордонні конфлікти та територіальні спори. Класифікація територій держав. Просторові характеристики суверенних держав, визнаних та невизнаних держав. Характеристика держави як географічного об'єкту. Територія держави та її характеристики. Принципи розмежування території держави. Договірний принцип (сецесія, цесія, позитивна окупація, фактична окупація, акреція, та інше). Принцип самовизначення. Суверенітет та громадянство. Концепт «ефективного громадянства». Множинне громадянство. Розширення політичного простору в умовах множинного громадянства. Міжнародні території. Території з міжнародним режимом. Території із змішаним режимом. Міжнародно-правовий режим річок, проток та каналів. Міжнародно-правовий режим відкритого моря та континентального шельфу. Типи спірних територій. Статус «залежна територія». Доктрини політичного визнання держави. Невизнані та частково-визнані держави. Віртуальні держави.

ТЕМА 9. Фантомні соціально-політичні простори в системі політичного менеджменту. Електоральна географія в політичному ландшафті. Електоральні простори національних держав та межі національних територій. Розширення електорального простору. Ментальні кордони та фантомні простори. Фантомні кордони: історико-морфологічних, структурно-функціональний та геополітичний підходи. Політичні можливості фантомних просторів. Конструювання політико-територіальних систем в сучасних політичних практиках. Меморіальні політичні стратегії в практиках деконструкції уявних кордонів. Утилітарна функція меморіальної війни. Транснаціональні системи та право.

ТЕМА 10. Територіальна політика ЄС. Просторове планування.

Простір як умова політичного розвитку. Політичний простір як результат політики. Національний політичний простір. Просторова політика ЄС. Субєкти та обєкти територіальної політики. Проблеми розширення ЄС. Проблеми інтеграції ЄС та доля національних держав. Громадянство ЄС. Політичний простір ЄС та географічний простір Європи. Стабілізація територіально-політичної системи. Транскордонні системи в межах ЄС. Конструювання європейської ідентичності.

ПЕРЕЛІК ОСНОВНОЇ РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

- Коч С. В. Транскордоння: простір соціального порядку і політичної дії: монографія. Одеса: Фенікс, 2019. 357 с.
- Ровенчак І.І. Типологія країн світу: Текст лекцій. Львів: Ред.-вид. відділ Львів. ун-ту, 1997. 24 с.
- Трохимчук С.В., Федунь О.В. Політична географія світу: Навч. посібник. К.: Знання, 2007. 422 с.
- Узун Ю.В. Привласнення простору: організація взаємодії в складних політичних системах. Одеса: Фенікс, 2021. 378 с.
- Шаблій О.І. Основи загальної суспільної географії: Підручник. Львів: Видавн. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2003. 444 с.
- Шаповал В. Державний лад країн світу: Довідник. К.: Укр. Центр Правничих Студій, 1999. 320 с.
- Lefebvre H. The Production of Space. Oxford: Blackwell, 1991. 454 p
- Marks G. Structural Policy and Multi-Level Governance in the EC. The State of the European Community: The Maastricht Debate and Beyond / A. Cafurny, G. Rosentha (Eds.). Boulder: Lynne Rienner. 1993. P. 391–411.
- O'Tuathail G. (eng. Toal G.), Dalby S. Re-thinking Geopolitics? London: Routledge, 1998. 346p.
- Park R. E. Cultural Conflict and the Marginal Man. Park R. E. Race and culture. Illinois: Free Press. 1950. P. 372–376.
- Preston P. W. Political/Cultural Identity. Citizens and Nations in a Global Era. London: Thousand Oaks; New Delhi: SAGE. 1997. 198 p.
- Rokkan S. The Center-Periphery Polarity. Center periphery structures in Europe: an ISSC workbook in comparative analysis. Frankfurt: Campus. 1987. P. 17– 50.
- Rokkan S., Urwin D. Economy, Territory, Identity: Politics of West European Peripheries. London: SAGE, 1983. 210 p.
- Rokkan S., Urwin D. The Politics of Territorial Identity. Studies in European Regionalism. London: SAGE, 1982. 438 p.
- Latour B. Reassembling the Social. An Introduction to Actor-Network-Theory. NY: OUP, 2005. 320 p.
- Foucher M. Fronts et frontières. Un tour du monde géopolitique. Paris: Librairie Arthem Fayard, 1988. 528 p.
- Habermas J. Theory of Communicative Action. Vol. 1: Reason and the rationalization of society / T. McCarthy (Trans.). Boston: Beacon Press, 1984. 562 p.

Оцінювання

Навчальна дисципліна вивчається протягом одного семестру та складається з двох змістових модулів (ЗМ). По завершенню курсу здобувачі вищої освіти складають залік.

На залік виносяться вузлові питання, що потребують творчої відповіді та вміння синтезувати отримані знання. Результати навчання оцінюються за 100-бальною системою. За результатами оцінювання змістового модуля здобувачам виставляються бали. Під час викладання лекційного матеріалу лектор може здійснювати контрольні опитування здобувачів. Так, засоби діагностики якості вищої освіти *включають в себе*:

Поточний контроль:

- усний контроль: індивідуальне і фронтальне опитування, бесіда, захист рефератів, доповідь, оцінювання доповідей;
- письмовий контроль: оцінювання якості виконання самостійної роботи за темами;

Періодичний контроль:

- тестовий контроль: оцінювання контрольних робіт за змістовими модулями (тестування).

Підсумковий контроль: ЗАЛК.

Критерії оцінювання

Вид роботи	Кількість балів
Поточний контроль:	
Опитування за питаннями відповідної теми на практичному занятті, участь здобувачів вищої освіти в обговоренні проблемних питань	від 0 до 5
Виконання рефератів за однією із запропонованих тем, доповідь та демонстрація презентації	від 0 до 5
Періодичний контроль:	
Контрольна робота за змістовими модулями у формі тестування	від 0 до 5

Вид роботи	Бали	Критерії оцінювання
Опитування за питаннями відповідної теми на практичному занятті, участь здобувачів в обговоренні проблемних питань	0 балів	Здобувач не бере участь у практичному занятті, є спостерігачем; не виступає, не задає питання; дає неправильні відповіді на запитання, показує незадовільне знання апарату і джерел.
	2-3 бали	Здобувач іноді бере участь у занятті; ситуативно надає відповіді на прямі запитання; допускає помилки під час відповідей на запитання; показує пасивну роботу на заняттях; фрагментарні знання апарату і джерел; показує невміння публічно представляти матеріал.
	4-5 бали	Здобувач бере активну участь у практичному занятті; бере активну участь у обговоренні проблемних питань, користується додатковою навчально-методичною та науковою літературою; вміє сформулювати своє ставлення до проблеми; висловлює власні міркування, наводить доцільні приклади; здатний публічно представити матеріал.
Виконання рефератів за однією із запропонованих тем: доповідь та демонстрація презентації	0 балів	Не зараховуються реферати (доповіді) та презентації, які виконані не самостійно або запозичені з мережі Інтернет.
	1-2 бал	Доповідь та презентація виконані самостійно, проте матеріал представлений описово, висновки формальні, тема не розкрита.
	3 бали	Доповіді та презентація виконані самостійно, оформлення відповідає вимогам із незначними порушеннями, опрацьована актуальність теми, теоретичний аналіз містить неточності, але усно здобувач пояснює матеріал впевнено і за допомогою викладача виправляється, змістовний матеріал представлений добре, висновки відповідають на завдання, тема загалом розкрита із незначними прогалинами.
	4 бали	Доповідь та презентація виконані самостійно, оформлення відповідає вимогам, опрацьована актуальність теми, теоретичний аналіз достатній, здобувач усно та без допомоги викладача пояснює матеріал, змістовний матеріал представлений добре, у висновку сформульовані висновки, тема розкрита, презентація містить посилання на джерела.
5 балів	Доповіді та презентація виконані самостійно, оформлення відповідає вимогам, актуальність теми розкрита, правильно визначені об'єкт і предмет, гіпотеза, метод відповідає тематиці та задачі, теоретичний аналіз ґрунтовний, здобувач вільно презентує матеріал; зміст презентації не перевантажений слайдами з текстовим матеріалом; у висновку сформульовані самостійні судження, підкріплені доказами, презентація містить посилання на	

		джерела.
Контрольна робота за зміст. модулями	0 балів	Відповідь на запитання неправильна.
	10 балів	В контрольній роботі кожного з модулів по 10 запитань: 1 бал за кожен правильну відповідь.

Шкала оцінювання: національна та ects

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для заліку
90 – 100	A	Зараховано
85 – 89	B	
75 – 84	C	
70 – 74	D	
60 – 69	E	
35 – 59	FX	Не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	F	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Розподіл балів

Поточний та періодичний контроль										Сума балів	Підсумковий контроль	Сума балів
Змістовний модуль 1					Змістовний модуль 2						Залік	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10			
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3			
Контрольна робота за зміст-м модулем №1 (10 балів)					Контрольна робота за зміст-м модулем №2 (10 балів)					90	10	100
(3_ІНДЗ *5) = 15					(5_ІНДЗ *5) =25							

САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ.

форми	методи контролю	строки виконання завдань
Підготовка доповіді	Публічна доповідь	Студент виконує передбачену самостійну роботу за кожною темою практичного заняття, формує конспект виконання самостійної роботи, демонструє наявність конспекту з виконаними завданнями на практичних заняттях (поточний контроль).
Підготовка мультимедійної презентації	Аудиторна демонстрація презентації	
Складання реферату	реферат	
Аналіз рекомендованої літератури, формування конспекту виконання самостійної роботи	конспект	Студент обирає тему ІНДЗ (індивідуального науково-дослідного завдання), актуального для конкретного практичного заняття та готує доповідь та мультимедійну презентацію за цією темою на конкретну дату практичного аудиторного заняття. Студент отримує

ПОЛІТИКА КУРСУ

<i>Політика щодо дедлайнів та перекладання</i>	Роботи, виконання і здача яких здійснюється з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перекладання заліку можливе із дозволу деканату за наявності поважних причин або за письмовою заявою (апеляцією) здобувача до декана.
<i>Політика щодо академічної доброчесності:</i>	Здобувачі повинні дотримуватися принципів академічної доброчесності, згідно Кодексу академічної доброчесності учасників освітнього процесу Одеського національного університету імені І. І. Мечникова URL: http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/acad-dobrochesnost.pdf . У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності, робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. Викладач залишає за собою право змінити тему завдання.
<i>Політика щодо відвідування та запізень:</i>	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (воєнний стан, епідемії, хвороба здобувача, стажування за академічною мобільністю та ін.) навчання може відбуватись дистанційно в онлайн формі за графіком, погодженим із викладачем. У разі відсутності здобувача вищої освіти на практичному занятті, він зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття через усне опитування в позааудиторний час (час консультацій викладача) або відпрацювати це заняття шляхом написання реферату на тему, погоджену з викладачем. Невідпрацьовані заняття вважаються незданими і за них не нараховується оцінка в балах.
<i>Мобільні пристрої</i>	Дозволяється використання мобільних пристроїв на практичних заняттях за необхідності групової роботи у спеціальних Додатках.
<i>Поведінка в аудиторії:</i>	Здобувачі беруть активну участь у заняттях: опитуваннях, дискусіях, під час практичних занять. Виконують навчальні завдання вчасно, відповідно до робочої навчальної програми. Здобувачі повинні дотримуватимуться правил поведінки в аудиторії на засадах партнерських стосунків, взаємоповаги, взаємопідтримки та взаємодопомоги.